

Utbildningsinspektion i Sjöboskolan, förskoleklass och grundskola årskurserna 1–6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten.....	3
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Sjöboskolan den 31 januari och den 1 februari 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Sjöboskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Sjöboskolan intervjuades rektorn, representanter för lärare och övrig personal, elevhälsoteam, elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga årskurser och i förskoleklassen. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan

Sjöboskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	158
Förskoleklass	40
Grundskola	291
Särskola	25

Sjöboskolan ligger i ett bostadsområde med i huvudsak hyreslägenheter. Kommundelen har många invånare med mångkulturell bakgrund. Många finländska invandrare kom under 1960-talet. Bebyggelsen är flerfamiljs hyreshus och skolan byggdes 1959. Den har nyligen renoverats och stod klar 2004. I skolan arbetar elever och personal i fem arbetslag, varav ett är grundsärskola. De flesta eleverna bor i skolans närhet. Ett undantag är grundsärskolan där elever även kommer ifrån Borås övriga kommundelar. Grundsärskolan är kommunövergripande och har en egen rektor varför den inte behandlas i denna rapport.

Elever och personal är organiserade i arbetslag med förskoleklass och årskurserna 1–5. Inom arbetslagen organiseras klasser i åldershomogena grupper eller i förskoleklassen och årskurs 1, respektive årskurserna 2–3 och 4–5. Årskurs 6 är organiserad i två klasser med tillhörighet i var sitt arbetslag/spår.

Klassrum och matsal finns i en huvudbyggnad som också inrymmer slöjdsalar. Administration och personalrum finns i en angränsande byggnad och i två ytterligare byggnader finns grundsärskolan och klasserna i årskurs 6. Inom området finns en idrottshall. I denna byggnad inryms lokaler för "Elevhälsan" dvs. skolsköterska, specialpedagoger, kurator m.m.

Skolan ligger centralt i Sjöbo kommun del med närhet till kommunbibliotek, djurpark och idrottsanläggningar. Alla elever i årskurs 3 spelar stråkinstrument och skolan profilerar sig som en kulturinriktad skola där även miljöfrågor har en framskjutande plats. I anslutning till skolan finns en "skolskog", ett skogsområde som skolan använder för undervisning.

Skolgården omfattar områden runt och mellan alla byggnaderna och det finns stora grönområden med bollplaner och lekmateriel.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Sjöboskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att eleverna i Sjöboskolan överlag når de ämneskunskaper som ingår i de nationella ämnesproven i årskurs 5. Eleverna utvecklar normer och värden i enlighet med de nationella målen.

Rektorn i skolan är tillförordnad sedan den 1 januari 2006 och vid inspektions-tillfället har rektorn besökt de flesta klasserna.

Personalen har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Föräldrar hålls informerade via veckoblad, föräldramöten och på skolans webbplats.

Skolgården tillsammans med skolans närområden ger mycket goda förutsättningar till att motivera eleverna till lekar och fysiska aktiviteter under skoldagen.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan bör följa upp elevernas kunskapsutveckling och lärande i samtliga ämnen.
- Informationen till eleverna om de nationella målen för utbildningen bör förbättras.
- Elevernas delaktighet i och inflytande över sitt eget lärande och verksamheten i stort bör utvecklas.
- Eleverna bör ges möjlighet att utvärdera sitt eget lärande.
- Skolan bör utveckla arbetsformer som utgår efter elevers olika behov.
- Skolans kvalitetsredovisning bör få en mer framträdande plats i den fortlöppande uppföljningen av skolans förbättringsarbete.
- Skolan bör förbättra och tydliggöra arbetet med normer och värden

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Eleverna får ingen undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap före utgången av årskurs 5, vilket medför att eleverna inte ges möjlighet att nå målen i ämnet i årskurs 5 (2 kap. 6 § grundskoleförordningen, förordningen om kursplaner för grundskolan och bilaga 3 till skollagen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94 avsnitten 2.1 och 2.2.

Inspektörerna bedömer att barnen och eleverna i Sjöboskolan ges möjlighet till utveckling och lärande i den riktning som målen för skolformerna föreskriver.

Resultaten på de nationella ämnesproven för årskurs 5 visar att år 2005 är det av skolans 45 elever 42 elever som når målen i svenska, 41 elever i matematik och 37 elever i engelska. För år 2004 är måluppfyllelsen högre i det att av 66 elever når 63, 62 och 61 elever målen i respektive svenska, matematik och engelska.

Kunskapsuppföljningen i de övriga ämnena är inte systematiserad i skolan varför måluppfyllelsen i de övriga ämnena inte går att utläsa i den dokumentation som skolan redovisar. Inspektörerna bedömer att kunskapsuppföljningen skall ske även i andra ämnen än svenska, engelska och matematik.

Eleverna i de flesta klasserna uppvisar en alltför liten medvetenhet om vad lärandet går ut på. Eleverna kan inte referera till att det finns särskilda kunskapsmål att uppnå i olika ämnen. Inspektörerna bedömer att skolan bör tydliggöra och öka elevernas medvetenhet om de nationella målen och kursplanemålen i de olika ämnena. Se vidare under avsnittet "Arbetsmiljö och delaktighet".

Utifrån intervjuer med elever och föräldrar och observationer under inspektionen anser inspektörerna att de flesta av eleverna trivs i sin skola och att de känner sig trygga. Vidare uppfattar inspektörerna att eleverna respekterar varandras olikheter och att de inte tolererar kränkningar.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Ett genomgående intryck vid inspektionen är att det finns en öppen och god stämning i skolan eleverna emellan. Eleverna är stolta över ombyggnationen och visar uppskattning och glädje över skolgården. Skolan samverkar med eleverna i klassråd och i ett elevråd. Eleverna berättar om att de varit med och påverkat och fått igenom önskemål i den yttre miljön till exempel att köpa in leksaker och bollar. I skolan finns också ett matråd som tagit fram en matsedel med elevernas "önskevecka".

Elevernas inflytande och möjlighet att påverka sitt eget lärande är däremot begränsat. Oftast är det lärarna som planerar och undervisningen är inriktad på att eleverna arbetar enskilt, dock ibland i par eller grupp, med skriftliga uppgifter. Eleverna i de flesta klasserna arbetar i "beting". Eleverna uppger att deras inflytande i lärandet är att de får välja tidpunkt för vad som skall göras. De elever som är färdiga med ett moment får vänta in de andra och de som inte hinner klart i skolan får ta hem och göra färdigt. I intervjuer nämns och under besöken åskådliggörs arbetsformer och arbetssätt som till stor del är alltför begränsande för att kunna främja elevernas utveckling av kunskaper och färdigheter så som de uttrycks i läroplan och kursplaner. Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla elevernas möjligheter till delaktighet i och inflytande över sitt eget lärande och verksamheten i stort.

Eleverna refererar inte till att det finns olika kursplanemål att uppnå. De är också omedvetna om att det finns mål som att de skall utveckla olika slags kompetenser till exempel att kunna argumentera och reflektera över något de lärt sig. När inspektörerna frågar eleverna varför de genomför olika moment i respektive ämne vet eleverna oftast inte vad deras arbete skall leda till. Eleverna kan svara "för att läraren sagt så" eller "det står så i boken". Inspektörerna vill påpeka att det i en verksamhet med föga elevinflytande och mycket gemensamma arbetsuppgifter för eleverna kan uppstå svårigheter med att få undervisningen anpassad till elevers olika behov. Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla arbetsformer som utgår från elevers olika behov.

Eleverna uppger att det i skolan förekommer bråk och "fula ord" men sällan mobbning. Eleverna känner dock inte till skolans rutiner för att åtgärda eventuella kränkningar. En del av eleverna uppger att om någon situation uppstår så kontaktar de klassföreståndaren eller någon lärare som de har förtroende för.

Elever och några av de intervjuade föräldrarna menar att det tar lång tid vid konflikthantering. Vid inspektionstillfället pågår en konflikt som skolan utreder. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra och tydliggöra arbetet med normer och värden och se till att alla elever informeras om skolans rutiner för att åtgärda kränkningar.

Skolverket vill uppmärksamma skolan på att det från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Den nya lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Skolan är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I planen skall åtgärder redovisas och den skall följas upp varje år. Vid inspektionstillfället hade Sjöboskolan ett handlingsprogram mot kränkande behandling i enlighet med Lpo 94. Programmet behandlar dock inte kränkningar mellan vuxen och elev. Inspektörerna förutsätter att skolan beaktar alla former av kränkande behandling i sitt fortsatta arbete.

Organisering/Utvärdering av lärandet

Skolan har som tidigare beskrivits en systematisk uppföljning och bedömning av elevernas kunskapsutveckling i ämnena svenska, engelska och matematik. I dessa ämnen genomförs olika tester, diagnoser och de nationella ämnesproven. Detta används som ett led i bedömningen av måluppfyllelse. För de elever som riskerar att inte nå målen skrivs åtgärdsprogram. Skolan har rutiner för att upptäcka och åtgärda de elever som kan vara i behov av särskilda stödåtgärder. Stöd ges också till elever som riskerar att inte nå målen i de nationella ämnesproven för årskurs 5.

Lärarna i skolan arbetar med att utveckla individuella utvecklingsplaner för varje elev.

Lärarnas bedömning av varje elevs kunskapsutveckling i andra ämnen än svenska, matematik och engelska är inte tydliggjord eller dokumenterad. Varje enskild lärare för anteckningar för eget bruk. Utvecklingssamtal genomförs regelbundet och enligt elever och föräldrar berättar läraren hur eleven ligger till i skolarbetet, vad han eller hon behöver förbättra. Som beskrivits i kapitlet av bedömning av utbildningsresultat bedömer inspektörerna att skolan behöver förbättra uppföljningen av elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen.

Någon klass startar skoldagen med att eleverna formulerar frågor som de reflekterar kring. Läraren kallar uppgiften för "dagens utmaning". Vid dagens slut utvärderar eleverna skriftligt lärandet under fem minuter. Enligt inspektörerna bör skolan utveckla former så att alla elever regelbundet får återkoppling i undervisningssituationerna. Vidare bör eleverna få möjligheter till utvärdering av sitt eget lärande i enlighet med läroplanens intentioner.

Ledning och intern kommunikation

Vad inspektörerna kunnat finna fungerar ansvarsfördelningen mellan politiker, förvaltningsledning och ledning för Sjöboskolan. Rektorn har fortlöpande dialog tillsammans med förvaltningsledningen och övriga rektorer i kommundelen.

Rektorn i Sjöboskolan innehar en tillförordnad tjänst sedan den 1 januari 2006 och är tjänstledigt från sin lärartjänst i Erikslundskolan. Där har han en gång tidigare vikarierat som rektor efter genomgången kommunal rekryteringsutbildning. Intervjuade lärare anser att rektorn varit för kort tid för att de skall kunna ha synpunkter på ledarskapet men uppger att det är värdefullt att det är en rektor i skolan mot att det tidigare varit två. De påpekar att det tidigare känts som ”två skolor i skolan” och förhoppningen är nu att det blir en helhetssyn och mer samarbete arbetslagen och verksamheterna emellan. De flesta eleverna uppger att de vet vem som är rektor och rektorn har vid inspektionstillfället också gjort besök i de flesta klasserna.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet skall varje skola årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen skall innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. För Sjöboskolan upprättas årligen en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i uppföljningen och utvärderingen av verksamheten.

Inför upprättandet av skolornas kvalitetsredovisning får alla skolor av kommunen i uppdrag att redovisa särskilda mål. Målen finns i ”Skolplan för Borås kommun” och anknyter till målen i läroplanen. Skolans kvalitetsredovisning uppfyller formellt kraven på vad en kvalitetsredovisning skall innehålla. Inspektörernas intryck är att skolans personal inte är bekant med hur kommunens mål- och resultatstyrning är tänkt att fungera och vad kvalitetsredovisningen syftar till. Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla sitt kvalitetsarbete till att bli ett reellt verktyg i skolans fortlöpande förbättringsarbete.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Tillgång till omsorg/utbildning

I Sjöboskolan finns fritidshem. Skolbarnsomsorg erbjuds till och med barnet är 12 år. Fritidshemmen har öppet mellan klockan 06.00 och 18.00. Inspektörernas bedömning är att barnen erbjuds en meningsfull fritidsverksamhet. Utevistelse utgör en väsentlig del och regelbundna besök görs till ”skolskogen”. Personalen försöker ta vara på barnens önskemål och de får lära att ta ansvar i en social gemenskap där värdegrundsfrågor står i fokus.

Skolan har 105 elever som är berättigade till modersmålsundervisning och av dem är det 48 som deltar. Skolan har 36 elever som läser svenska som andraspråk. Ingen elev har studiehandleddning på modersmålet.

Sjöboskolan följer Sjöbo kommundels timplan och genom att eleverna erbjuds ämnet hem- och konsumentkunskap först i årskurs 6 kan eleverna i detta ämne

inte nå målen att uppnå i årskurs 5. Detta är inte förenligt med de nationella bestämmelserna enligt inspektörernas bedömning.

Föräldrar informeras på olika sätt, exempelvis genom veckoblad, allmänna föräldramöten och på skolans webbplats.

Personal och materiella resurser

Skolan har 59 lärare och andra pedagoger fördelade på ca 32 heltidstjänster. De som undervisar har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Inspektörernas bedömning är att tillgången till läromedel, pedagogisk materiel och andra hjälpmedel ger eleverna möjligheter att få en tidsenlig utbildning och att nå de nationella målen. Skolans datorutrustning används i undervisningen liksom det kommunbibliotek som finns i nära anslutning till skolan.

Skolan är nyrenoverad och klassrum och grupprum bedöms som ändamålsenliga. Skolan har en idrottsanläggning som också används inom fritidsverksamheten. Skolgården inbjuder till lek och spel.

Datum	Ort
2006-12-07	Göteborg

Marie Karlsson
Eva Wallentin